

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РЕЖИМУ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ

*Козаченко Ю.А.
кандидат юридичних наук*

Щодня в Україні та світі виникають тисячі подій, при яких відбувається порушення нормальних умов життєдіяльності членів суспільства та які можуть призвести або призводять до тяжких наслідків, у тому числі до загибелі людей. Важливою функцією держави, яка спрямована на захист населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період, є цивільний захист. Забезпечення реалізації державної політики у сфері цивільного захисту здійснюється єдиною державною системою цивільного захисту, яка складається з функціональних і територіальних підсистем (їх ланок) та керівництво якою здійснює Кабінет Міністрів України.

Відповідно до частини першої статті 11 Кодексу цивільного захисту України, єдина державна система цивільного захисту залежно від масштабів і особливостей надзвичайної ситуації може функціонувати в таких режимах: 1) повсякденного функціонування; 2) підвищеної готовності; 3) надзвичайної ситуації; 4) надзвичайного стану [1].

Режим надзвичайної ситуації для єдиної державної системи цивільного захисту у повному обсязі або частково для окремих її територіальних підсистем тимчасово встановлюється у разі виникнення надзвичайної ситуації, тобто обстановки на окремій території чи суб'єкті господарювання на ній або водному об'єкті, яка характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності населення, спричинена катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвела (може призвести) до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, великої кількості загиблих і постраждалих, завдання значних матеріальних збитків, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, провадження на ній господарської діяльності [1].

Надзвичайні ситуації залежно від характеру походження подій, що можуть зумовити їх виникнення, поділяються на: техногенного характеру; природного характеру; соціальні; військові.

Рівні надзвичайних ситуацій класифікують на: державний; регіональний; місцевий; об'єктовий. Критеріями визначення рівня надзвичайної ситуації є: 1) територіальне поширення та обсяги технічних і матеріальних ресурсів, що необхідні для ліквідації наслідків надзвичайної ситуації; 2) кількість людей, які внаслідок дії уражальних чинників джерела надзвичайної ситуації загинули або постраждали, або нормальні умови життєдіяльності яких порушено; 3) розмір збитків, завданих уражальними чинниками джерела надзвичайної ситуації [2].

Режим надзвичайної ситуації вводиться за рішенням Кабінету Міністрів України на території усїєї держави у випадку виникнення надзвичайної ситуації, що класифікується як ситуація державного рівня, або її окремих регіонів у випадку виникнення надзвичайної ситуації, що класифікується як ситуація регіонального рівня; за рішенням Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій на території відповідного регіону у випадку виникнення надзвичайної ситуації, що класифікується як ситуація регіонального рівня; за рішенням райдержадміністрацій та органів місцевого самоврядування на території відповідного району (міста) у випадку виникнення надзвичайної ситуації, що класифікується як ситуація місцевого рівня.

Основними завданнями, що виконуються єдиною державною системою цивільного захисту у режимі надзвичайної ситуації, є: здійснення оповіщення органів управління та сил цивільного захисту, а також населення про виникнення надзвичайної ситуації та інформування його про дії в умовах такої ситуації; призначення керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та утворення у разі потреби спеціальної комісії з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації; визначення зони надзвичайної ситуації; здійснення постійного прогнозування зони можливого поширення надзвичайної ситуації та масштабів можливих наслідків; організація робіт з локалізації і ліквідації наслідків надзвичайної ситуації; організація та здійснення евакуаційних заходів, заходів щодо життєзабезпечення постраждалого населення; організація і здійснення радіаційного, хімічного, біологічного, інженерного та медичного захисту населення і територій від наслідків надзвичайної ситуації; здійснення безперервного контролю за розвитком надзвичайної ситуації тощо [3].

Отже, єдина державна система цивільного захисту в режимі надзвичайної ситуації спрямована на вирішення проблем надзвичайної ситуації в мінімальні строки й за умови дотримання прав і свобод людини і громадянина, на ліквідацію наслідків надзвичайної ситуації та відновлення нормальних умов життєдіяльності.

Список використаних джерел

1. Кодекс цивільного захисту України : Закон від 02.10.2012 р. № 5403-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> дата звернення: 30.03.2020).

2. Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями : постанова Кабінету Міністрів України від 24 березня 2004 р. № 368 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/368-2004-%D0%BF> (дата звернення: 30.03.2020).

3. Про затвердження Положенням про єдину державну систему цивільного захисту : постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 р. № 11 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF> дата звернення: 30.03.2020).